

802589

LEGSZEBB
OROSZ MESÉK

TOLSZTOJ, PUSKIN, VODOSOV STB. MŰVEI

TIZ ÁRNYKÉPPEL

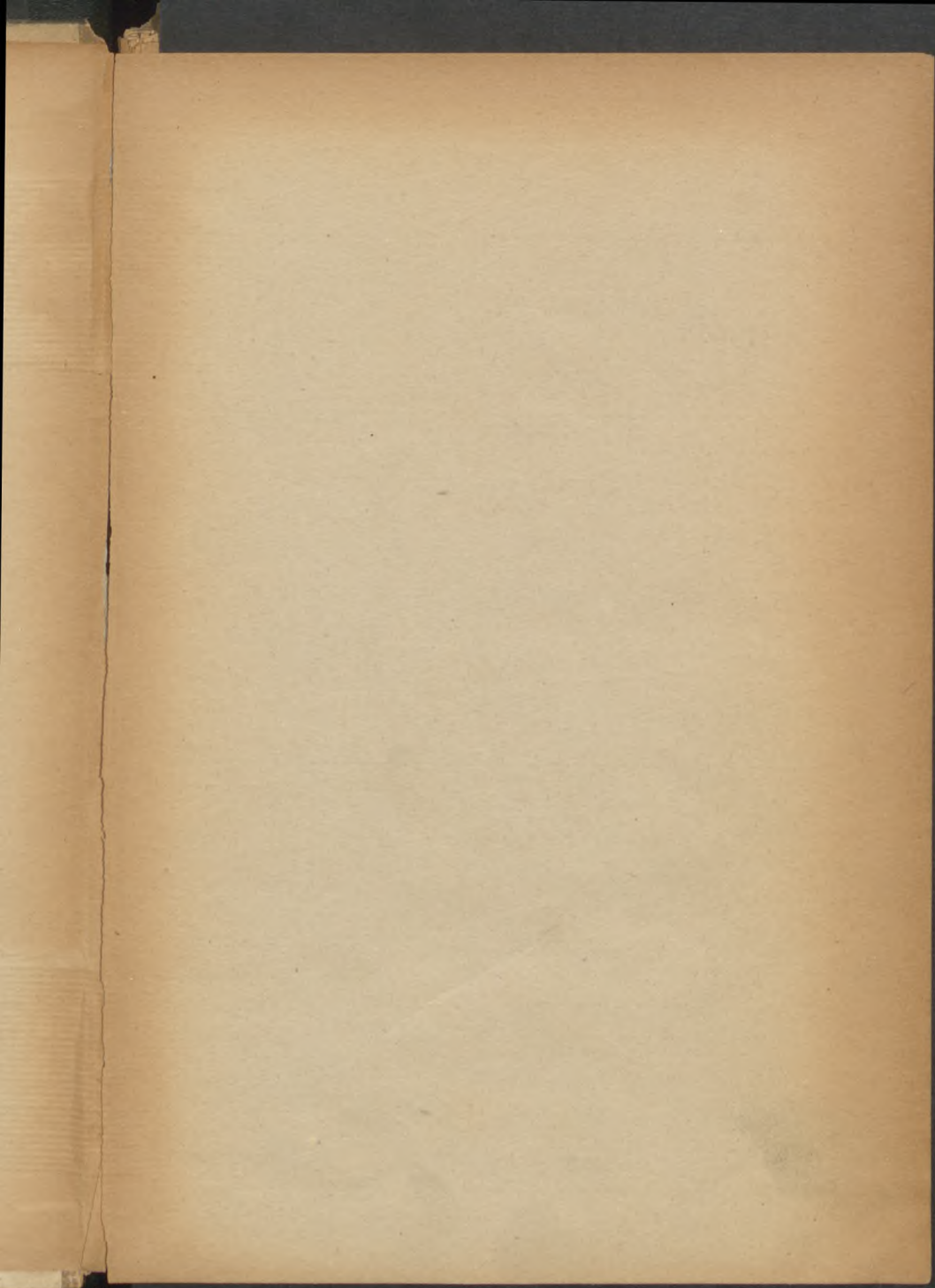

HAJNAL-KIADÁS BUDAPEST

~~Paet.~~

~~5215 p~~

L

H

LEGSZEBB OROSZ MESÉK

KISFIUKNAK, KISLÁNYOKNAK

OROSZ EREDETIBŐL FORDITOTTA

HÁZSONGÁRDY GÁBOR

AZ ÁRNYKÉPEKET RAJZOLTA

KARINTHY ADA

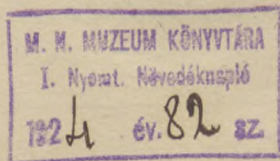
HAJNAL KÖNYVKIADÓ-VÁLLALAT

BUDAPEST, VI., RÉVAY-UTCA 14.

302589

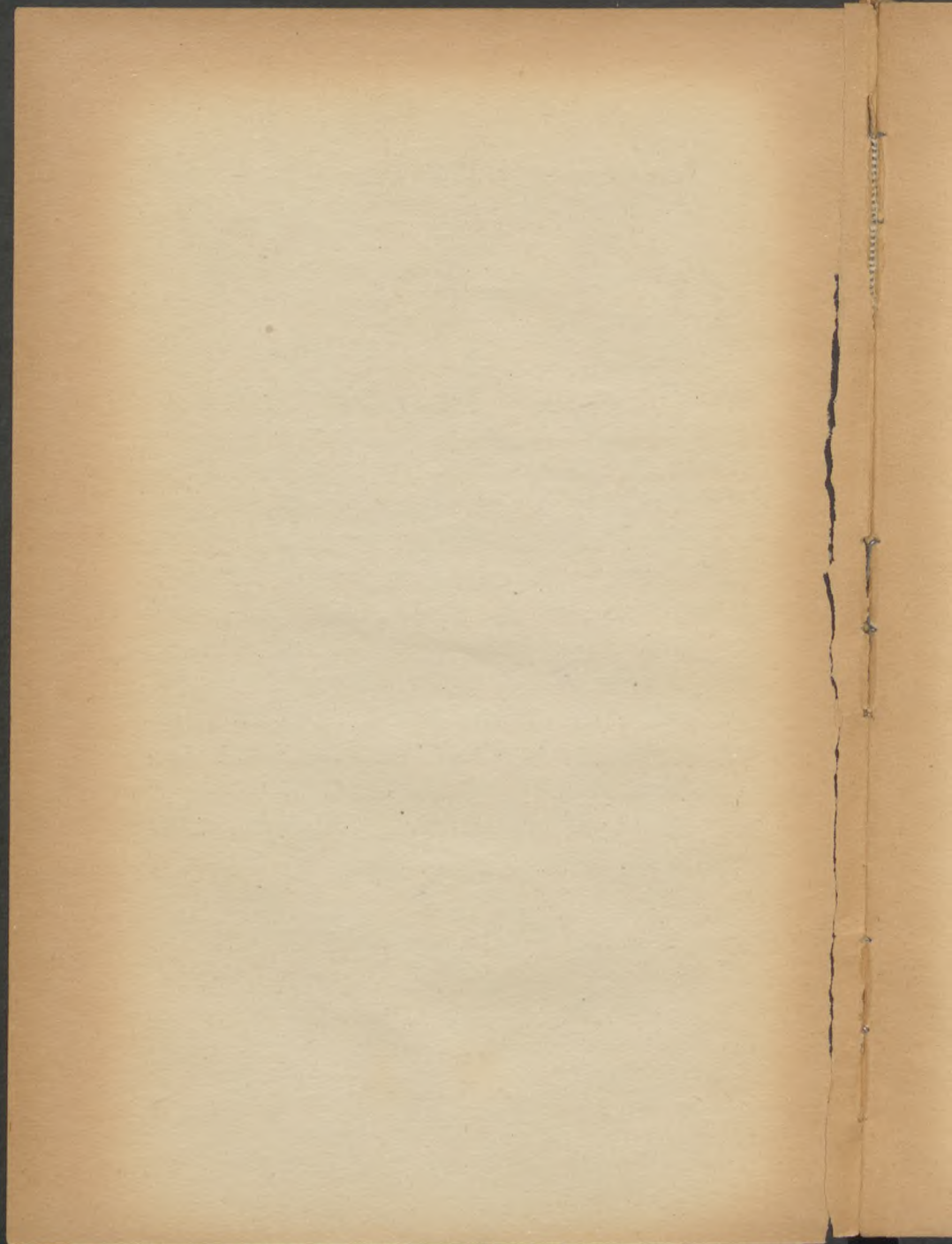
8665 Korvin Testvérek Budapest.

ELŐSZÓ

Tolsztoj. Ne ijedjeteK meg ettől az idegen névtől gyermekek. KépzeljeteK magatok elé egy kedves, őszhajú öreg bácsit, amilyennek a Mikulás-bácsit ismeritek. Éppen mint a Mikulás bácsi, úgy szerette Tolsztoj Leó is a gyermekeket. Nagyon okos ember volt, nagy író, majd ha nagyok lesztek, megbarátkoztok még jobban vele. Okosságánál csak a jósága volt nagyobb. Maga köré gyűjtötte falusi birtokára az orosz gyermekeket és mesélt nekik, jóságo-san, kedvesen, okosan. Iskolát is csinált a birtokán, leírta a meséit és azokat tanulták meg a gyermekek. Ugy-e jó iskola lehetett?

Kiválogattunk nektek egynéhányat az olvasókönyvéből, élvezzéték ti is.

A kiadó bácsik.

1.

A KIS CICA

Tolsztoj

Volt egyszer egy kisfiú, meg egy kislány, Vaszja és Katja. Volt nekik egy macskájuk. Tavasszal a macska eltűnt, keresték a gyermekek mindenfelé, de nem tudták megtalálni. Egyszer a nagy hombár mellett játszottak, hát hallják, hogy a fejük fölött, vékony hangon miákol valami. Vaszja fogja a létrát, és felmászik a hombár padlására. Katja lenn maradt és kérdezte:

— Megvan? Megvan?

De Vaszja nem felelt. Végre lekiált Vaszja:

— Megvan! A mi macskánk, . . . és kis macskái vannak: milyen csoda! Jöjj fel gyorsan!

Katja hazaszaladt, kért tejet és elhozta a macskáknak.

Öt kis cica volt. Mikor megnőttek egy kicsit és kezdtek már kimászni a sarokból, ahol születtek, fogtak a gyermekek egy kis cicát, a szürke, fehér lábút és hazavitték. Az anyjuk velök örült és megengedte, hogy a cica náluk maradjon. A gyermekek etették, játszottak vele és magukkal vitték aludni.

*

Egyszer kimentek a gyermekek játszani az útra és elvitték a cicát is. A szél összehordott egy csomó szalmát az útra, a cica a szalmával játszott, és a gyermekek örültek neki. Azután találtak az út mellett piszkebokrokat és megfeledkeztek a cicáról.

Egyszer csak hallják, hogy valaki erősen kiáltja: „Vissza, vissza!” és látják, hogy jön egy vadász, előtte pedig két kutya szalad, meglátták a cicát és meg akarják fogni. De a cica, — még butácska szegény, — ahelyett hogy futna, leül a földre, meggörbíti a hátát és nézi a kutyákat.

Katja megijedt a kutyáktól, kiáltozott és futásnak eredt előlük. Vaszja már okosabb volt, odarohan a cicához, és egyszerre érkezik

oda a kutyákkal. A kutyák meg akarták fogni a cicát, de Vaszja rávetette magát gyorsan a cicára és eltakarta a kutyák elől.

A vadász futva sietett oda és elkergette a kutyákat. Vaszja pedig hazavitte a cicát és sokáig nem vitte többet magával a mezőre.

2.

AZ AGYAGBÁBÚ

(*Mordvin mese*)*

Élt egyszer egy mordvin ember a feleségével. Nem volt nekik gyermekük. Csináltak maguknak bábút agyagból és elnevezték a fiuknak.

Nagyra sikerült a fiu, de rossz volt. Kezdett száradni a bábú, megszáradt és a lábára állott. Azután így szólt:

— Apám, én megeszlek.

És lenyelte az apját.

* A mordvin nép rokona a magyarnak. Oroszországban él.

Ment azután az anyjához:

— Anyám én megszlek.

És megette az anyját.

Jött a házba a néni, őt is felfalta. Azután megette a bábú az egész rokonságot.

Elindult azután, amerre látott. Lát egy orosz asszonyt vödörrel. Megette a vödröt és a rúdját.

Megevett azután még egy parasztot, lovas-tul, szekerstül.

És ez még mind kevés.

Tovább ment . . . Hát egyszer elkezd esni az eső. Vizes lett a bábú és összeesett.

Akkor kibujtak belőle az emberek és elkezdtek veszekedni az öreg emberrel és asszonnyal:

— Miért csináltatok ilyen bábút?

Felelték ezek:

— Soha többet nem csinálunk agyag-bábút.

3.

A KÉT KIS KECSKE

Borin

Volt egyszer két kecske. Olyan vidámak voltak. A gyermekek szerettek velük játszani.

Gyakran etették a kecskéket fehér kenyérrel.

Csak a kis Lyduska félt tőlük.

Egyszer Lyduska kiment a kapun. Meglátták a kecskék és hozzá siettek.

Lyduska megrémült. A kezében volt egy darab kenyér. Odaszorította a ruhájához.

De a kecske kihúzta a szájával.

Lyduska a falhoz lapult és sírva fakadt.

Odajött a dadája és kérdezte:

— Miért sírsz?

Lyduska csak sír és azt mondja:

— A kecske meg akar enni.

— Oh dehogy — mondta a dada — a fehér kenyeret akarja.

4.

MESE ES VALÓSÁG

Tél volt. Szerjózsa a kályha mellett ült és hallgatta a mesét. Nagyanyja ezt a mesét mondta el Hófehérkéről:

MESE

Volt egyszer egy öreg ember és egy öreg asszony. Nem volt gyermekük. Csináltak maguknak hóból leánykát. Elkezdtek fujni és a kislány eleven lett. Az öregek elnevezték Hófehérkének.

Egyszer Hófehérke kiment a barátnőivel a mezőre. Ott a gyermekek ugráltak a napon, Hófehérkének is megjött a kedve, ő is ugrált a napon és elolvadt.

VALÓSÁG

Szerjózsnak is megjött a kedve, hogy csináljon magának élő Hófehérkét. Kiment az udvarra és nagy babát rakott össze hóból.

Elkezdte Szerjózsa fujni; sokáig fujta, majd megfagyott. Bement megmelegedni a kunyhóba.

Felmelegedett Szerjózsa és kiment megnézni, vajjon nem éledt-e fel Hófehérke? Nézi, de Hófehérke egészen szétesett.

Bemegy Szerjózsa a kunyhóba és panaszkodik nagyanyjának:

— Csináltam magamnak Hófehérkét. Fújtam, fújtam, de nem lett eleven, hanem egészen szétesett.

De a nagyanyja így szólt:

— Butuska vagy te, Szerjózsa. Amit mondtam neked, *mese* volt és te azt hitted, hogy *igaz*.

5.

HÁZIÁLLATOK.

Mese

Egy udvarban élt egy csomó házi állat: liba, kakas, bárány, kecske, disznó, tehén, ló, macska és kutya.

Egyszer éjszakára mind összebujtak. Beszélgettek a farkasról. Mindenik azt mondta magáról, hogy ő nem fél a farkastól.

A liba gágogta:

— Csak kerüljön a szemem elé a farkas, én megeszem.

A kakas kukorékolta:

— Én megölöm.

A bárány bégette:

— Én nekimegyek és a homlokommal darabokra töröm.

A kecske mekegte:

— Én a szarvammal összetépem.

A disznó rőfögte:

— Én szétmarcangolom.

A tehén bőgte:

— Én a szarvammal felszúrom.

A ló nyerítette:

— Én a patámmal széjjeltaposom.

A macska miákolta:

— Én a szemét kikaparom.

A kutya ugatta:

— Én kis darabokra szaggatom.

Kis veréb ült az eresz alatt és hallgatta. Hirtelen látja, hogy valami mozog a veteményes kertben. Megremeg a kis veréb és odaáll kiáltani tele torokból:

— Testvérek, jön a farkas!

Együtt bujtak el, ki hova, a kakas a libával a ketrecbe, a bárány a kecskével az ólba, a disznó a tehénnel a csűrbe, a ló az istállóba, a macska a kályhára, a kutya a küszöb alá, a veréb összegubbaszkodott és szárnya alá dugta a fejét.

Mind meglapultak, reszkettek és hallgatóztak.

Egyszer csak kidugta a kis veréb a fejét a szárnya alól nagy félve. Odapillant a vete-

ményes kertbe és meglát egy nyulat. Meghúzó-
dott a tapsifüles a káposztalevelek alatt és evett
nagy szuszogva. Nagyon megörült a veréb, ki-
repült az eresz alól és elkiáltotta magát:

— Testvérek, ne féljeteK, csak nyul!

GYERMEKEK AZ ERDŐN

Két gyermek, egy kis fiu meg a huga, mentek az iskolába. Az útjuk egy gyönyörű árnyékos erdő mellett vezetett. Az út meleg volt és poros, az erdő pedig árnyékos és hűvös.

— Tudod mit — mondta a fiu a hugának — még elérkezünk idejében az iskolába. Az iskola fülledt és unalmas, de az erdő árnyékos és hűvös. Hallgasd csak, hogy énekelnek a madarak és egyik mókus a másik után ugrándoz az ágakon. Nem mennénk oda, testvér?

A kis lány szívesen elfogadta a bátyja ajánlatát. Ledobták a gyermekek a könyveket a fűbe, kézenfogták egymást és a zöld bokrok között leültek a fák alá. Az erdő igazán hűvös volt és hangos. A madarak vidáman röpködtek,

énekeltek és kiáltoztak, mókusok ugráltak az ágakon, bogarak mászkáltak a fűben.

Meglátták a gyermekek az aranyos rózsabogarat.

— Játszál velünk, — mondták a gyermekek a rózsabogárnak.

— Szívesen tenném, — felelte a bogár — de nincs időm, ebédet kell keresnem magamnak.

— Játszál velünk — mondták a gyermekek a sárga, bársonyos daráznak.

— Nem játszhatom veletek — felelte a darázs — mézet kell gyűjtenem.

— Nem játszanál-e velünk? — kérdezték a gyermekek a hangyától.

De a hangyáknak nem volt idejük meghallgatni őket. Majdnem háromszor akkora szalmaszálat cipeltek, mint amekkorák ők maguk és siettek felépíteni lakásukat.

A gyermekek elmentek a mókushoz, és megkérték, hogy játszódjék velük, de a mókus megcsóválta bolyhos farkát és azt felelte, hogy neki mogyorót kell gyűjtenie télire.

A galamb azt mondta:

— Én fészket rakok a kicsinyeimnek.

A szürke nyul futott, ahogy csak tudott, hogy megmosdjék a patakban.

A fehér epervirágoknak a földön sem volt idejük játszani a gyermekekkel, kihasználták a szép időt, és siettek elkészíteni idejére izletes, pompás gyümölcseiket.

A gyermekek kezdtek unatkozni, mindenki végezte a maga dolgát és senki sem akart játszani velük.

Elmentek a patakhoz. Csörgedezve folydogált a patak az erdőn keresztül a köveken.

— Neked igazán nincs semmi dolgod, — mondták neki a gyermekek, — játszáll velünk.

— Mit mondsz? Nekem nincs semmi dolgom? — csörögte haragosan a patak. — Oh ti lusta gyermekek. Nézzetek ide! Én dolgozom éjjel-nappal, nem ismerek egy percnyi pihenőt sem. Talán nem én adok inni az embereknek és állatoknak. Ki táplálja őket, mossa a fehérneműjüket, forgatja a molnár kerekét, viszi a hajót és oltja a tüzet? Oh annyit dolgozom, hogy szédül bele a fejem — mondta a patak és tovább csörgedezett a köveken.

A gyermekek még jobban unatkoztak, már azt gondolták, hogy jobb lenne előbb elmenni az iskolába, aztán ha kijönnek az iskolából, jöjjenek ismét az erdőbe.

Egy kis idő múlva észrevettek a zöld ágon egy gyönyörű kis fülemülét. Ott ült csendesen

és úgy látszott, hogy nincs semmi dolga csak úgy kedvtelésből fütyüli szép énekét.

— Hej, vidíts fel minket — kiáltotta a kis fiu a fülemülének — neked úgy látszik, igazán nincs semmi dolgod, játszódj velünk.

— Mit? — mondta sértődötten a fülemüle — nekem nincs semmi dolgom? Hát nem egész reggel fogdostam legyeket a kis fiókáimnak? Annyit dolgoztam, hogy már mozgatni sem tudom a szárnyamat. Most pedig elaltatom énekemmel a kicsinyeimet. És ti mit csináltatok ma, lusta gyermekek? Nem mentetek az iskolába? semmit sem tanultatok, futkostok az erdőben és hátráltattok másokat a munkájukban. Menjetek inkább oda, ahova küldtek, és jusson eszetekbe, hogy csak az pihenhet és játszhatik kellemesen, aki dolgozott és mindent megtett, ami a kötelessége.

A gyermekek elszégyelték magukat, elmentek az iskolába és szorgalmasan tanultak.

BURJONUSKA

Tolsztoj

Élt egyszer egy özvegy asszony, Marja, az ő hat kis gyermekével. Nagyon szegényen éltek. A kis pénzükön tarka tehenet vettek, az adott tejet a gyermekeknek. A legidősebb gyermekek legeltették Burjonuskát a mezőn és adtak neki moslétot otthon. Egyszer az anyjuk kiment az udvarra és a legidősebb fiu, Misa, felmászott a polcra, kenyérért, leverte egy poharat és eltörte. Misa nagyon megijedt, hogy az anyja megveri, összeszedte a nagyobb üvegdarabokat, kiment az udvarra és elásta, a

kisebb darabokat mind összeseperte és bedobta a moslékba. Az anya kereste a poharat, kérdezte, hol van, de Misa nem szólt semmit, és a dolgot elfelejtették.

Másnap, ebéd után kiment az anyja, hogy enni adjon Burjonuskának a moslékból és látja, hogy Burjonuska szomorú és nem eszik az ételből. Próbálta gyógyíttatni a tehenet, elhívatta a kovácsot. Mondta a kovács.

— A tehen már nem él sokáig, le kell vágni a husáért.

Elhívták a mészárost, és az levágta a tehenet. A gyermekek hallották, hogy az udvaron bög Burjonuska, összebujtak mind a kályhán és keservesen sírtak. Mikor leölték Burjonuskát, lehúzták a bőrét, felvágták a nyakát és ott találták az üvegdarabot.

Akkor megtudták, hogy attól lett beteg, mert üveg esett a moslékba. Mikor Misa meghallotta, még keservesebben sírt és mindent elmondott anyjának a pohárról. Anyja nem szólt semmit, sírt ő is. Aztán azt mondta:

— Meghalt a mi Burjonuskánk. Hogy élnek meg a kis gyerekeim tej nélkül?

Misa még jobban sírt. Nem jött le a kályháról, mikor a többiek mind ették a tehen fejéből készült kocsonyát. Minden éjjel látta

álmában, hogy Vaszilij a szarvánál fogva hozza a tarka Burjonuska fejét és az szomorú szemekkel néz rá és véres a nyaka. A gyermekeknek azóta nem volt tejük. Csak ünnepnapokon került tej a házba, mikor Marja a szomszédoktól kért egy-egy pohárral.

Meghallották, hogy a falu urasága dadát keres a gyermekeihez. Azt mondja az öreg nagyanyó a leányának:

— Engedj el, én elmegyek dadának, megsegít téged az Isten egyedül is, a gyermekekkel együtt. És én, ha Isten úgy adja, visszajövök egy év múlva, pénzzel.

Igy is lett. Az öreg anyóka elment az urasághoz. És Marjának még nehezebb volt az élete a gyermekekkel. A gyermekek tej nélkül éltek egész évben, csak túrót és kását ettek és soványak lettek és sápadtak.

Eltelt az év, megérkezett haza az öreg nagyanyó és hozott húsz rubelt.

— Na, leányom — mondta — most megvesszük a tehenet.

Örült Marja és vele örültek a gyermekek.

Elment Marja az öreg Vaszilijhoz a piacra, tehenet venni.

A szomszédokat megkérték, hogy vigyázzanak a gyermekekre, és az öreg Zachara

nagyapót megkérték, menne velük megvenni a tehenet. Imádkoztak az Istenhez és elmentek a városba. A gyermekek kifutottak az utcára és vártak, nem látják-e a tehenet.

Találgatták, vajjon milyen lesz a tehén? Tarka, vagy fehér? Arról beszélgettek, hogyan fogják etetni. Vártak, vártak egész nap. Elmentek egy mérföldnyire a tehén elé. Már kezdett sötétedni, hazamentek.

Hát ime látják, hogy az utcán kocsin jön a nagyanyó és a kocsi mögött megy a tarka tehén, a szarva oda van kötve és mellette megy az anyjuk és egy száraz ággal nógatja. Oda-futottak a gyermekek, egyre nézegették a tehenet, vettek kenyeret, füvet, kezdték etetni. Anyjuk ezalatt bement a kunyhóba, levetkőzött, kiment az udvarra a kis székkal és a sajtárral. Leült a tehén alá, megtörülte a tőgyét. Hát uram Isten! elkezdte fejni! A gyermekek leültek köréje és nézték, hogyan bugyog ki a tej a tőgyéből a sajtárba. Megtöltötte az anya félig a sajtárt, levitte a pincébe és adott a gyermekeinek egy-egy pohár tejet vacsorára.

8.

MAROSKA

Vodosov

I.

Élt egyszer egy öreg asszony a leányával és a mostohalányával. A lányát nagyon szeretete, kényeztette, gyakran mondta neki:

— Nasztarocskám, te szépségem, te mák-virágocskám — és adott neki piros szallagot és gyöngyöt a hajába. De Nasztarocska nem segített az anyjának, csak aludni szeretett; ha varrni, fonni kezdett, mindjárt kiesett minden munka a kezéből.

Nadja pedig, a mostohalány, aranyleány volt: etette, itatta a jószágot, fát, vizet hordott az udvarról a házba, sepet, takarított már kora hajnalban. Mindig vidám volt, miközben megfejté a tehenet, énekelgetett magának. Nehéz vödörrel a vállán siet a kútról és neki az sem nehéz, szépen beszélt mindenkivel, tréfásan válaszolt a tréfára. De a mostohaanyja nem állhatta, szidta, szemrehányásokat tett neki:

— Te könnyelmű, szeles! Mindenből játékot csinálsz, töltöd az időt és ingyen eszed a kenyerem!

II.

Megjött a tél. Azt beszélték az emberek, hogy az erdőben sétál a gazdag, hatalmas Maroska. Csudát művel. Fehér leplet terít a mezőre, erdőre, csillogó üvegpalatákat épít a folyóra, tavakra, drágaköves ezüst rojttal díszíti az erdőt, és a rojt úgy ragyog, mint a szivárvány a napon.

Gazdag Maroska, de kegyetlen. Aki nincs jóba vele, azt megveri irgalmatlanul jeges vesszőjével.

Sötét este volt. Künn hófúvás kerekedett. A gonosz öreg azt mondta Nadjának:

— Te sohasem félsz semmitől; neked semmi sem nagy dolog. Nos, menj ki az erdőbe, üdvözlöd Maroskát. Nála lapáttal lehet venni a sok ezüst kincsből. Találd meg a kincset, az lesz a hozományod.

— Mitől félnék? — mondta Nadja. — Elmegyek és viszek magammal lapátot is.

Ki is ment a határba; körülötte sötétség, a havat a szemébe fujja a szél, és elvakítja, hópelyhek hullanak a lábai alá is, de Nadja bátran megy előre, tapogatja lapáttal az utat.

III.

A hófuvás hirtelen elállott, a felhők széjjel szakadoztak és felragyogott a hold az égen. Nadja előtt fehér hólepelben ragyog az erdő. A fenyők zöld ágai kivillannak a fehér hótakaró alól.

Mintha látna valamit, mintha hatalmas öreg óriás kelne fel a bokrok mellől, és intgetne fejével az ágak közül. Nadja nem ijedt meg, utat lapátol magának a nagy fenyő felé és énekli: „Maroska te ősz ember, légy jó hozám ez egyszer. Hidat építsz a folyókon, felöltözteted az erdőt, mezőt fehér hópelyhekkel, befeded a mocsarakat, egyengeted az utakat,

Maroska te ősz ember, légy jó hozzám ez egyszer!”

Nadja énekelt és Maroska megrecsegtette a fenyőt, ágról-ágra ugrált rajta, hogy csak úgy recsegett, ropogott minden.

IV.

Egyszer csak ime egész csendesen odajön Maroska Nadjához és súgja:

— Meleged van leányka? Meleged van szépségem?

— Oh melegem, melegem Maroska! — mondja vidáman Nadja, egészen kipirult a munkától.

Maroska egyre erősebben ropogtatta a fenyőt és újra kérdezte:

— Meleged van-e kicsikém?

De Nadja már a fenyő alatt lapátolta a havat és így szólt:

— Oh majd kigyulok Marosocska!

Hát egyszer csak cseng a lapát . . . nézi; vasláda van a hó alatt, benne drága ajándékok: drágaköves fülbevaló, selyem menyasszonyi fátyol, bársonybunda.

Alig tudja hazacipelni Nadja a ládát. Az öreg elbámult, mikor meglátta, milyen szeren-

csés volt Nadja. Rögtön elküldte a leányát is az erdőbe, hátha még gazdagabb ajándékot ad neki Maroska.

Várnak, várnak — nincs Nasztazuska! Elmennek keresni és nagynehezen kihúzzák a hóból, alig él már. Keze, lába, arca lefagyott.

9.

A TŰZVÉSZ

Puskin

Egy pillanat alatt lángban állott az egész ház. Ropogott a padló, csak úgy repültek a szikrák, a fészér lángot vetett és már-már roskadozott, vörös füst csapott fel a tetőre.

Gyorsan összeszaladt az egész falu az udvarra. Asszonyok siettek nagy sikoltozással megmenteni rongyaikat. Mint valami tűzeső, hullottak a szikrák és a házak fellángoltak.

Új látvány vonta most magára az emberek figyelmét. Macska futkosott ide-oda a hombár tetején, nem tudta szegény, merre ugorjék. Minden oldalról lángok vették körül. A szegény állat keserves miákolással kért segítséget. Kis fiuk hahotázva nevettek, mikor látták kétségbeesését.

— Mit nevettek, ördögfiókák? — mondta a kovács. — Nem féltek az Istentől? Isten teremtménye szenved és ti ostobán örültök?

Létrát támasztott az égő tetőhöz és felmászott a macskáért. Az okos állat megértette szándékát és boldog, hálás arccal kapaszkodott a ruhája ujjába.

A kovács összepörkölődve jött le zsákmányával.

A tűz még dühöngött egy ideig, aztán végre lecsendesedett és csak láng nélkül izzó zsarátnokhalmok világítottak a sötét éjszakába; a zsarátnok körül ott járkáltak a szomorú emberek.

10.

AZ EMBER ÉS A VIZIKIRÁLY

Tolsztoj

Egy ember a folyóba ejtette a fejszójét, nagy szomorúan leült a partra és sírva fakadt.

Meghallotta a vizikirály, megsajnálta az embert, kihúzott a vízből egy arany fejszét és így szólt:

— A tied ez a fejsze?

Mondta az ember:

— Nem, nem az enyém.

A vizitündér kihúzott egy másik, ezüst fejszét.

Az ember ismét azt mondta:

— Nem, nem az enyém.

Akkor kihúzta a vizitündér az igazi fejszét.

Mondta az ember:

— Igen, ez az én fejszém.

A vizitündér odaadta az embernek mind a három fejszét, a becsületességéért.

Otthon megmutatta az ember a fejszéket a barátjának és elmondta, mi történt.

Hát az egyik barátja azt gondolja magában, hogy ő is úgy tesz. Kimegy a folyóhoz, bedobja a fejszóját a vízbe és leül a partra sírni.

Kihúz a vizikirály egy arany fejszét és megkérdezi:

— A tied ez a fejsze?

Az ember nagyon megörült és elkiáltotta magát:

— Az enyém, az enyém!

A vizitündér nem adta neki az arany fejszét és az ő tulajdonát sem adta vissza, mert nem volt becsületes.

11.

A VAK ÉS A TEJ

Tolsztoj

Egy született vak ember megkérdezte egy látótól:

— Milyen színű a tej?

A látó azt felelte:

— A tej színe olyan, mint a fehér papíré.

Kérdezte a vak:

— De hát az is olyan hangot ad, ha megfogják, mint a papíré?

Mondta a látó:

— Nem, olyan fehér, mint a fehér liszt.

Kérdezte a vak:

— De az is olyan puha és porzós, mint a liszt?

Mondta a látó:

— Nem, egyszerűen fehér, mint a fehér nyúl.

Kérdezte a vak:

— De az is olyan szőrű és puha, mint a nyúl?

Mondta a látó:

— Nem éppen olyan fehér a színe, mint a hóé.

Kérdezte a vak:

— De az is olyan hideg, mint a hó?

És akárhány példát mondott a látó, a vak nem tudta megérteni, hogy milyen a fehér színe a tejnek.

KÉT KERESKEDŐ

Tolsztoj

Egy szegény kereskedő útra készült és minden vásárúját oda adta megőrzésre a gazdag kereskedőnek. Mikor visszajött, elment a gazdag kereskedőhöz, és visszakérte az ő vasát.

A gazdag kereskedő eladta az egész vásárút és hogy valami kifogást mondjon, így szólt:

— A te árúddal szerencsétlenség történt.

— Micsoda?

— Én betettem egy gabonaraktárba. De ott nagyon sok egér van. Megrágták az egész vasat. Én magam láttam, hogyan rágták össze. Ha nem hiszed, nézd meg.

A szegény kereskedő nem állott oda vitatkozni. Azt mondta:

— Minek nézzem meg. Ugyis elhiszem. Tudom, hogy az egerek mindig vasat rágnak. Isten veled.

És a szegény kereskedő elment.

Az utcán látja, hogy fiúcskák játszanak, köztük a gazdag kereskedő fia. A szegény kereskedő odament a kis fiuhoz, megfogta a kezét és elvitte magával.

Másnap találkozik a gazdag kereskedő a szegénnyel, és elmeséli neki a keserűségét, hogy a fiát nem találja sehol és kérdezte:

— Nem láttad a fiamat?

Mondta a szegény kereskedő:

— Hogyne láttam volna. Amikor tegnap visszajöttem tőled, láttam, hogy egy karvaly lecsapott a fiadra, megragadta és elvitte.

A gazdag kereskedő megharagudott és azt mondta:

— Szégyen, hogy kigúnyolsz engem. Hát lehetséges dolog, hogy a karvaly elvigye a fiamat?

— Én nem nevetek rajtad. Miért ne volna lehetséges, hogy a karvaly elvigye a fiadat, mikor az egerek megettek száz pud vasat? Minden lehetséges.

Akkor megértette a gazdag kereskedő és így szólt:

— Az egerek nem ették meg a te vasadat,
én eladtam, és kétszeresen fizetem vissza neked.

— Akkor a karvaly sem vitte el a fiadat,
visszaadom neked.

13.

AZ EGÉR-LEÁNY

Tolsztoj

Egy ember a folyó mellett sétált és látta, hogy a holló meg akar enni egy egeret. Követ dobott feléje és a holló elengedte az egeret. Az egér beleesett a vízbe. Az ember kihalászta az egeret a vízből és hazavitte. Nem volt neki gyermeke és azt mondta:

— Óh ha ebből az egérből kis leány lenne.

És az egér leányka lett. Mikor a kis lány megnőtt, azt kérdezte tőle az ember.

— Kihez akarsz férjhez menni?

Mondta a leány:

— Ahhoz akarok menni, aki erősebb mindennél a világon!

Az ember elment a naphoz és így szólt:

— Nap! Az én leányom ahhoz akar férjhez menni, aki erősebb mindennél a világon. Te vagy erősebb mindennél a világon, vedd el feleségül a leányomat.

A nap így szólt:

— Én nem vagyok erősebb mindennél a világon, a felhők eltakarnak engem.

Az ember elment a felhőkhöz és így szólt:

— Felhők ti erősebbek vagytok mindenél, vegyétek el feleségül a leányomat.

Mondták a felhők:

— Nem, mi nem vagyunk erősebbek mindennél, a szél kerget bennünket.

Az ember elment a szélhez és így szólt:

— Szél, te erősebb vagy mindennél, vedd el feleségül a leányomat.

Mondta a szél:

— Én nem vagyok erősebb mindennél, a hegyek feltartóztatnak bennünket.

Az ember elment a hegyekhez és így szólt:

— Hegyek! vegyétek el feleségül a leányomat, ti erősebbek vagytok mindennél.

Mondták a hegyek:

— Erősebb nálunk az egér, az kirág bennünket!

Akkor az ember elment az egérhez és így szólt:

— Egér, te erősebb vagy mindennél, vedd el feleségül a leányomat.

Az egér beleegyezett. Az ember visszament a leányhoz és így szólt:

— Az egér erősebb mindennél, az kirágja a hegyet, a hegy megakasztja a szelet, a szél hajtja a felhőket, a felhők elhomályosítják a napot, és az egér feleségül akar venni téged.

De a leány így szólt:

— Óh! mint csináljak most? hogyan menjek én férjhez az egérhez?

Ekkor azt mondta az ember:

— Ó bárcsak megint egérré lenne a leányom.

A leányból egérke lett és az egérke férjhez ment az egérhez.

14.

A SIKLÓ

Tolsztoj

I.

Egy asszonynak volt egy leánya Masa. Masa elment a barátnőivel fürdeni. A kis lányok levetették a ruhájukat, letették a partra és beugráltak a vízbe.

A vízből kimászott egy nagy sikló és oda kúszott egyenesen a Masa ruhájába. A leánykák kijöttek a vízből, felvették a ruhájukat és hazamentek. Mikor Masa fel akarta venni a ruháját és látta, hogy azon fekszik egy sikló, fogott egy vesszőt és el akarta kergetni, de a

sikló felemelte a fejét és emberi hangon sziszegett:

— Masa, Masa ígérd meg, hogy te leszel a feleségem.

Masa elkezdett sírni és mondta:

— Csak add vissza a ruhámat, mindent megteszek.

— Eljössz hozzám feleségül?

Masa így szólt:

— Elmegyek.

Erre a sikló lement a ruhájáról és bemászott a vízbe.

Masa felvette a ruháját és haza sietett. Otthon azt mondta az anyjának:

— Anyuskám, egy sikló feküdt a ruhámon és azt mondta: Ha nem leszel a feleségem, nem adom vissza a ruhádat. És én megigérttem.

Az anya nevetett és így szólt:

— Ezt te csak álmodtad.

II.

A hét végén egész siklósereg mászkált a Masáék háza felé.

Masa látta a siklókat, megijedt és így szólt:

— Anyácskám, értem jöttek a siklók!

Az anya nem hitte, de mikor látta, hogy igaz, nagyon megijedt, ő is lezárta a pitvart és

a szobát. A siklók a kapu alá kúsztak és bementek a pitvarba, de nem tudtak bemászni a házba. Mikor vissza akartak térni, mind összegomolyodtak, és felvetették egymást az ablakra. Betörték az ablaküveget és beestek a házba a földre.

Felmásztak a padokra, asztalra és a kemencére. Masa ott gubbasztott a sarokban a kemencén, de a siklók megfogták, elhurcolták onnan és bevitték a vízbe.

Az anya megsiratta leányát, mert azt hitte, hogy meghalt.

Egyszer az ablaknál ült és kinézett az utcára. Hát kit lát hirtelen? Masája a kezénél fogva vezetett egy kis fiut, a karján meg egy kislány ült.

Nagyon megörült, összecsókolta Masát és kérdezte tőle, hol volt és kié a gyermekek? Masa azt mondta, hogy ezek az ő gyermekei, a sikló elvette őt feleségül és hogy ott él vele a vízi birodalomban.

Kérdezte az anya a lányától, boldogan él-e a vízi birodalomban és a lány azt mondta, hogy jobban, mint a földön.

Kérte az anyja Masát, maradjon vele, de Masa nem akart. Azt mondta, megígérte a férjének, hogy visszamegy.

Akkor kérdezte az anya a leányát:

— Hogyan mégy haza?

— Megyek és kiáltom: Oszip, Oszip, gyere ide és vigyél be engem. Akkor kijön a partra és bevisz engem.

Ekkor kérte az anyja Masát:

— Nos jól van, csak egy éjszakát maradj nálam.

Masa lefeküdt és elaludt, de az anya fogta a fejszét és kiment a vízhez.

Mikor oda érkezett a vízhez, elkezdett kiáltani:

— Oszip, Oszip, vigyél oda.

A sikló kijött a partra. Akkor az anya feléje sujtott a fejszével és levágta a fejét. A víz egész vörös lett a piros vértől.

Az anya hazament, de a lány felébredt és így szólt:

— Most hazamegyek, anyácskám, már kezdek unatkozni és hazamennék.

Fogta a kislányt a karjára, a kisfiút vezette a kezésnél.

Mikor a vízhez érkezett, kiáltozni kezdett:

— Oszip, Oszip, jöjj értem.

De senki sem jött.

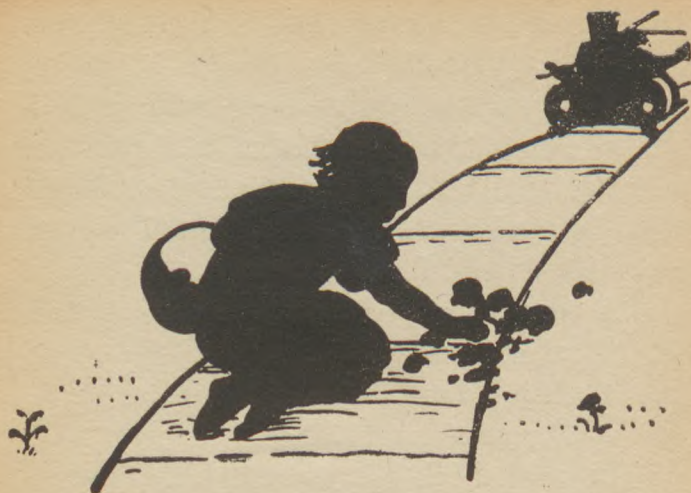
Akkor ránézett a vízre és látta, hogy a víz vörös és a sikló feje úszik rajta.

Megcsókolta akkor Masa a leányát és a fiát és mondta nekik:

— Nincs már apátok, nem lesz anyátok sem. Te leányom légy fecskemadár, repülj a víz fölött, te fiacskám légy fülemüle, énekelj hajnalban és én kakuk leszek, kakukolni fogok, úgy siratom az én férjemet.

És mind elrepültek különböző tájak felé.

15.

A KISLÁNY ÉS A GOMBA

Igaz történet

Tolsztoj

Két kis lány mendegélt hazafelé gombával.

Utközben a vasuti sineken kellett keresztül menniök.

Azt gondolták, hogy a vasut messze van, felmásztak a töltésre és átmentek a sineken.

Egyszer csak zakatol a masina. Az idősebb leányka hátra maradt, de a kisebbik — nekirohant a vonatnak.

Az idősebb leányka kiáltott a testvérének:

— Ne gyere vissza.

De a masina olyan közel volt és olyan erősen zakatolt, hogy a fiatalabb lányka nem hallotta, azt hitte, hogy vissza kell jönnie. Visszafutott a sineken, de megbotlott, leejtette a gombát és nekiállott felszededegetni.

A vonat már egészen közel volt, a gépész fűtyült, ahogy csak tudott.

A néni kiáltott:

— Hagyd a gombát!!

De a kisebbik leányka azt hitte, hogy fel kell szednie a gombát és felmászott az útra.

A gépész nem tudta megállítani a vonatot. Fűtyült teljes erejéből és közeledett a leánykához.

A néni kiabált és sírt. Mindenki az ablakhoz sietett a kupékból, a kalauz a vonat végére szaladt, hogy lássa, mi történt a leánykával.

Mikor a vonat közeledett, mindnyájan látták, hogy a kislány lefekszik a sinek közé, fejjel lefelé és nem mozdul.

Azután, mikor a vonat már messze haladt, felemelte a kislány a fejét, hirtelen térdre ugrott, összeszedte a gombát és oda futott a néniéhez.

16.

A TYUK ÉS A FECSKE

Tolsztoj

A tyúk elment a kígyótojáshoz és elkez-
dett kotolni rajta.

Meglátta a fecske és mondta:

— Oh te ostoba! Kiköltöd és mikor megnő,
először is téged öl meg.

A SIKER

— Igaz történet —

Tolsztoj

Egy szigetre mentek az emberek, ahol sok drágakő volt. Az emberek nagyon megöregedtek, akik odamentek, keveset ettek, keveset aludtak, és mindig dolgoztak. Csak egy volt közöttük, aki semmit sem csinált, evett, ivott és aludt. Mikor összegyűltek otthon, az egyik felköltötte ezt az embert és így szólott:

— Te mivel mész haza?

Az fogta magát, felemelt egy maroknyi földet a lába alól és betette egy zsákba.

Mikor mind hazamentek, ez az ember kivieszi a földet a zsákból, és benne találta a legdrágább köveket.

A VIZIKIRÁLY ÉS A GYÖNGYSZEM

Tolsztoj

Egy ember csolnokon ment egyszer és egy drágagyöngyöt a tengerbe ejtett. Visszament az ember a partra, vett egy vödröt és kezdte kimerni a vizet és kiönteni a földre.

Igy merte ki három napig szünet nélkül.

A negyedik napon kijött a vízből a vízi király és megkérdezte:

— Miért mered ki a vizet?

Felelt az ember:

— Azért merem ki, mert elvesztettem egy gyöngyöt.

Kérdezte a vizikirály:

— És mikor hagyod abba?

Felelte az ember:

— Ha majd kiszárítottam, akkor hagyom
abba.

Akkor visszament a vizikirály a vízbe,
kihozta onnan a legszebb gyöngyöt és odaadta
az embernek.

A LEGJOBB KÖRTE

Tolsztoj

Egy úr elküldte a szolgáját körtéért és azt mondta neki:

— Vedd meg nekem a legjobbakat.

Elmegy a szolga a boltba és kér körtét. A kereskedő eléje tesz, de azt mondja a szolga:

— Nem, adj nekem a legjobból.

Mondja a kereskedő:

— Kóstolj meg egyet, meglátod, hogy milyen jó.

— Azt tudom — mondta a szolga — hogy ez az egy jó, ha csak egyet kóstolok meg.

Megkóstolta tehát mindenik körtét és elvitte az uraságnak.

Ekkor az úr elkergette.

20.

A KISLÁNY ÉS A RABLÓK

Tolsztoj

Egy kis lány a mezőre hajtotta a tehenet. Jöttek a rablók és elvitték a kislányt. A rablók magukkal vitték a kislányt az erdőbe, a házukba és megparancsolták neki, hogy főzzön, tisztogasson és varrjon. A kislány ott élt a rablóknál, dolgozott nekik és nem tudta, hogyan menjen el. Mikor a rablók elmentek, bezárták a leánykát. Egyszer mind elmentek a rablók és a kislány egyedül maradt. Hozott magának szalmát, csinált a szalmából egy babát, varrt neki ruhát és odaültette az ablakhoz.

Azután bemázolta magát mézzel, belehengertett tolluba és olyan lett, mint egy rémes madár.

A leány kiugrott az ablakon és elfutott. Csakhogy mikor az útra ért, látta, hogy szembe jönnek vele a rablók. A rablók nem ismerték őt meg és megkérdezték:

— Madárijesztő, mit csinál a mi leányunk?

A kislány így felelt:

— Mos, főz és varr, a rablók ablakában vár.

És erre gyorsan elfutott.

A rablók hazaérkeztek és látják, hogy ki ül az ablakban.

Az egyik köszönt és így szólt:

— Jónapot leánykánk, engedj be minket.

És látja, hogy a leányka nem mozdul és hallgat. Elkezdte szidni a babát, de az minderre nem mozdul és hallgat.

Mikor kinyitja az ajtót és meg akarja verni a leánykát, csak akkor látta, hogy az nem leány, hanem szalmabáb. A rablók eldobták és azt mondták:

— Megcsalt bennünket a leányka.

A kislány pedig elment a folyóhoz, megmosakodott és hazament.

SZUDOMA

Tolsztoj

A pszkovszkoi kormányzóságban a porchovszkom kerületben van a Szudoma folyócska. Ennek a folyócskának a partján van két hegy. Egyik szemben a másikkal.

Az egyik hegyen volt hajdan Vusgorod városa, a másik hegyen a régi időkben itélkeztek a szlávok. Mesélik az öregek, hogy erre a hegyre a régi időben az égből függött alá egy lánc és aki becsületes volt, az elérhette kezével a láncot, de aki bűnös volt, az nem tudta elérni.

Egyszer egy ember kölcsön kért egy másiktól pénzt és letagadta. Elvitték őket Szudoma hegyre és megparancsolták, hogy nyúljanak a lánchoz. Az, aki adta a pénzt, kinyuj-

totta a kezét és gyorsan megérintette. Most a bűnösön volt a sor. Az nem is vonakodott, csak odaadta a botját annak, akivel perben volt, hogy jobban elérje kezével a láncot. Kinyujtotta a kezét és megérintette. A nép ekkor nagyon elcsodálkozott, hogyan lehet mindkettőjüknek igazuk? De a bűnös botja belül üres volt és bele rejtette azt a pénzt, amivel tartozott. Mikor odaadta a botot az ember kezébe, a pénz annál volt, akitől kölcsön kérte, a bottal odaadta a pénzt is, ezért érinthette meg a láncot.

Igy megcsalt mindenkit. Ekkor visszahúzódott a lánc az égbe és többet nem szállott le.

Igy beszélük az öregek.

A SZIGORU BÜNTETÉS

Tolsztoj

Elment egyszer egy ember a vásárba és vett húst főzni. De a kereskedő megcsalta, kemény húst adott, ami már régen függött.

Mikor hazamegy a hússal, elkezd káromkodni. Találkozik a cárral és az megkérdezi:

— Miért káromkodol?

Mondta az ember:

— Azért káromkodom, mert megcsaltak. Kifizettem három fontot és csak kettőt adott és az is kemény hús.

Mondta a cár:

— Menjünk vissza a vásárba, mutasd meg azt, aki megcsalt téged.

Az ember visszament és megmutatta a ke-

reskedőt. A cár magához vette a húst, megmérte és látta, hogy a kereskedő csalt. A cár így szólt:

— Nos mit kívánsz, mit csináljak a kereskedővel?

Az ember azt mondta:

— Parancsold meg, hogy vágjanak ki a hátából annyi húst, amennyivel megcsalt engem.

A cár így szólt:

— Jól van. Hozz egy kést és vágj ki a kereskedő hátából egy font húst, csak ügyelj, hogy te pontosan annyit vágj ki, mert ha többet vagy kevesebbet vágsz ki egy fontnál, bűnt követsz el és felakasztatlak.

Az ember elhallgatott és hazament.

A CÁR FIA ÉS A TÁRSAI

Tolsztoj

Két fia volt a cárnak. A cár az idősebbiket szerette, és neki adta az egész birodalmat. Az anya nagyon sajnálta a fiatalabb fiát és szembezállt a cárral. A cár megharagudott rá és mindennap volt náluk ilyen perpatvar. A fiatalabb cárfiu azt gondolta: Jobb nekem elmenni valahova. Elbúcsúzott apjától, anyjától, felvette a legrégibb ruháját és elindult vándorolni.

Az úton találkozik egy kereskedővel. A kereskedő elbeszélte a cárfiunak, hogy azelőtt gazdag volt, de minden holmija beleesett a tengerbe, és most elmegy idegenbe szerencsét próbálni.

Együtt mentek. A harmadik napon csatlakozott hozzájuk még egy új társ. Örültek neki és új társuk elmondta, hogy ő parasztgazda. Volt háza, földje, kitört a háború, mindenét összegázolták, udvarát felégették, nem tudott ott tovább élni, most megy munkát keresni idegen földre.

Mind a hárman együtt mentek. Elérkeztek egy nagy városhoz és leültek pihenni. Egyszer csak így szólt a paraszt:

— Nos testvéreim, most elmegyünk sétálni a városba, aztán mindenikünknek munkát kell vállalni, kiki amihez ért.

Mondta a kereskedő:

— Én tudok kereskedni, ha volna egy kis pénzem, nagyon sokat nyernék vele.

A cárfiu mondta:

— Én sem dolgozni nem tudok, sem kereskedni, én csak uralkodni tudok. Ha volna birodalmam, nagyon jól tudnék uralkodni.

Mondta a paraszt:

— Nekem nem kell pénz, sem birodalom, nekem csak legyen lábam, hogy mehessek és karom hogy dolgozzam, majd megélek és eltarthatlak titeket is. Mert különben amíg kapsz pénzt és amíg kapsz birodalmat, éhenhaltok.

Mondta a cárfiu:

— A kereskedőnek pénz kell, nekem birodalom kell, neked erő, hogy dolgozzál, de a pénz, a birodalom és az erő Istennél van. Ha Isten akarja, ad nekem birodalmat, neked erőt, de ha nem akarja, sem neked erőt, sem nekem birodalmat nem ad.

II.

A paraszt nem akart ráhallgatni és bement a városba. A városban megfogadták, hogy hordjon fát. Este kifizették a bérét, odasietett a társaihoz és így szólt:

— Ti csak várjatok a birodalomra, én már dolgozom.

Másnap elvette a pénzt a kereskedő a paraszttól és bement a városba.

A vásárban megtudta, hogy a városban kevés a vaj és mindennap várnak új küldeményt. A kereskedő elment a kikötőhöz és várta, várta a hajót. Nemsokára megjött a hajó a vajjal. A kereskedő oda sietett mindenkinél előbb a hajóhoz, felkereste a tulajdonost és megvette az egész vaját és odaadta a pénzt. Azután elment a kereskedő a városba, eladta a vaját és az ő munkája húszszor annyi pénzt hozott, mint azelőtt a paraszté és a pénzt elvitte a társainak.

A cárfiu így szólt:

— Most aztán én megyek be a városba. Ti mindaketten szerencsések voltatok, talán én is az leszek. Istennek semmi sem nehéz, ha neked parasztnak ad munkát, a kereskedőnek üzletet, a cárfiunak ad birodalmat.

Elment a cárfiu a városba, látta, hogy a nép összegyűl az utcára és sir. A cárfiu kérdezte, hogy miért sirnak. Azok mondták:

— Még nem tudod, az éjjel meghalt a cárunk és másik cárt nem találunk.

— Miért halt meg?

— Ugy kell lenni, hogy valami gazember megmérgezte.

A cárfiu felnevetett és így szólt:

— Az nem lehet.

Egyszer csak az egyik ember ránéz a cárfiura, észreveszi, hogy nem úgy beszél velük és nem olyan ruhát visel, mint a városbeliek és elkiáltja a magát:

— Testvérek, ez az ember eljött hozzánk, hogy kémkedjék a mi városunkban.

Lehet, hogy ő maga mérgezte meg a cárt. Látjátok, beszél, de nem úgy ahogy mi és nevet, mikor mi sirunk. Fogjátok meg és vigyétek a börtönbe.

Elfogták a cárfiut, bevitték a börtönbe és

két napig nem adtak neki enni. A harmadik napon odamentek a cárfiuhoz és elvitték a törvényre. Az egész nép összegyűlt meghallgatni, hogyan ítélkezik a törvényszék a cárfiu fölött.

A törvényszéken kérdezték a cárfiutól, hogy miért jött ebbe a városba?

Mondta a cárfiu:

— Én cárfiu vagyok, apám az egész birodalmát a bátyámnak adta és az anyám pörölt miattam az apámmal. Én ezt nem akartam, elbúcsúztam apámtól és anyámtól és elmentem világgá. Az úton találkoztam két társammal, egy kereskedővel és egy paraszttal és velük jöttem a ti városotokba. Mikor leültünk és lepihentünk a város előtt, mondta a paraszt, hogy most dolgozni kell, kiki amit tud. A kereskedő azt mondta, hogy ő kereskedni tud, de nincs pénze. Én azt mondtam, hogy én csak uralkodni tudok, de nincs birodalmam. A paraszt azt mondta, hogy mi éhen fogunk veszni, ha pénzre és birodalomra várunk, de hogy neki van ereje és karja és hogy ő ellát minket is a magáéból. Bement a városba, szerzett pénzt és nekünk hozta. A kereskedő ezzel a pénzzel elment és keresett tízszer annyit. Azután én mentem a városba és ime ott elfogtak és bezártak a börtönbe és két napig nem adtak enni és

most ki akarnak végezni. De én nem félek semmitől, mert tudom, hogy minden Isten kezében van és ha Istennek úgy tetszik, ti cárrá választok engem.

Amint úgy elbeszélte mindent, a törvényszék meghallgatta és nem tudták, mit feleljenek.

Egyszer csak az egyik ember a tömegből elkiáltja magát:

— Ime Isten küldte ezt a cárfiut. Nem kaphatunk jobb cárt, válasszátok meg őt cárrá.

És mindnyájan megválasztották őt cárnak.

III.

Mikor megválasztották cárnak, elküldött a cárfiu, hogy felkerestesse utitársait a városon kívül.

Mikor elmondták nekik, hogy hivatja őket a cár, azok felugráltak. Azt gondolták, hogy elkövettek valami rosszat a városban. De lehetetlen volt elfutni, elmentek tehát a cárhoz. A lábai elé borultak, de a cár azt parancsolta, hogy álljanak fel. Akkor ismerték meg a társukat. A cár elmondott nekik mindent, mi történt vele és így szólt:

— Látjátok, nekem volt igazam. A jó és

a rossz, minden Isten kezében van. És Istennek nem nehéz birodalmat adni a cárnak, üzletet a kereskedőnek és munkát a parasztnak.

Megjutalmazta őket és megengedte, hogy éljenek az ő birodalmában.

A RÓKA ÉS A FARKAS

Együtt mentek a róka és a farkas. Megláttak egy kelepcét. Mondta a róka a farkasnak:

— Edd meg te a húst, én majd figyelek, nem lát-e valaki?

Nekilátott a farkas a húsnak, de a csapda megfogta.

A róka elvette a húst és így szólt:

— Nos komám, most én eszem, te pedig vigyázz, nem jön-e a vadász.

És elment a hússal.

KÉT TESTVÉR

Tolsztoj

I.

Két testvér elindult együtt utazni. Délben lefeküdtek pihenni az erdőben. Egy kicsit aludtak, aztán felébredtek és látják, hogy mellettük egy kő fekszik és a kőn valami írás van. Elkezdtek olvasni és olvasták:

„Aki ezt a követ megtalálja, az menjen egyenesen az erdőbe a felkelő naphoz. Az erdőben talál egy folyót. Usszon ezen a folyón keresztül a másik partra. Meglát egy medvét a medvekölyökkel, vegye el a medvekölyköt a medvétől és fusson anélkül, hogy hátranézne, egyenesen a hegyre. A hegyen meglát egy házat és a házban megtalálja a boldogságot.“

Olvasták a testvérek az írást, és szólt a fiatalabb:

— Jöjj menjünk együtt. Lehet, hogy átusszuk a folyót, eljutunk a medvekölyökkel a házba és együtt megtaláljuk a boldogságot.

Mondta az idősebb:

— Én nem megyek az erdőbe a medvéhez és neked sem tanácsolom. Először: senki sem tudja, vajjon igazat irtak-e arra a kőre, lehet, hogy csak tréfa az egész. Másodszor: hogyha igazat irtak is és elmegyünk az erdőbe, beáll az éjszaka, nem találunk el a folyóhoz és eltévedünk. De még hogyha megtaláljuk is a folyót, vajjon átússzuk-e? Lehet, hogy gyors és széles. Harmadszor: Hogyha keresztül uszunk is a folyón, vajjon könnyű dolog-e elvenni a medvétől a medvekölyköt? Hátha megtámad minket és elveszünk a boldogsággal együtt. Negyedszer: még ha sikerül is elvenni a medvekölyköt, nem futhatunk fel a hegyre, anélkül, hogy visszanéznénk. De főképen azért nem tanácsolom, mert ugyan milyen boldogságot találunk abban a házban? Lehet, hogy olyan boldogság vár ránk, amilyenre egyáltalában nincs szükségünk.

II.

Mondta a fiatalabb:

— Én nem úgy látom a dolgot. Nem hiába áll ez a felírás a kövön. És az egész írás nagyon világos. Először: szerencsétlenség nem lesz belőle, ha megpróbáljuk. Másodszor: ha nem megyünk, valaki más olvassa el az írást a kövön, elmegy, megtalálja a szerencsét és mi nélküle maradunk. Harmadszor: fáradság és munka nélkül a világon semmi öröm sincs. Negyedszer: nem akarom, hogy azt gondolják, félek valamitől.

Szólt erre az idősebb:

— A közmondás azt tartja: *Aki a nagyobb boldogságot keresi, a kicsit elmulasztja; és még: Ne ígérj darut az égbe, hanem adj cineget a kézbe.*

Mondta a fiatalabb:

— Én meg azt hallottam: *Aki fél a farkastól, nem megy az erdőbe, és még: Fekvő kő alatt nem gyűl meg a víz.* Amondó vagyok, mennünk kell!

A fiatalabb elment, az idősebb meg ott maradt.

Csakugyan elérkezett a fiatalabb testvér az erdőbe, megtalálta a folyót, átúsztatta és a

parton meglátta a medvét. Éppen aludt. Megfogta a medvekölyköt és hátra sem nézett, úgy futott a hegynek. Mikor a tetejére ért, szembe jött vele a nép, kocsira ültették, bevitték a városba és megtették cárnak.

Öt évig uralkodott. A hatodik évben háborút indított ellene egy másik cár, legyőzte, elfoglalta a várost és elkergette őt. Akkor ismét elindult vándorolni a fiatalabb testvér és elment a bátyjához.

Bátyja a faluban élt, sem szegényen, sem gazdagon. Megörültek egymásnak a két testvér és elbeszéltek egymásnak életük folyását.

Mondta az idősebb:

— Látod, igazam volt. Én egész idő alatt nyugodtan jól éltem, igaz, hogy te cár voltál, de sok keserűséget is láttál.

Mondta a fiatalabb:

— Én bizony nem bántam meg, hogy elmentem az erdőbe a hegyre; most ugyan rosszszul megy sorom, de van mire visszaemlékezni az életemben, neked nincs semmi emléked.

TARTALOM

	Oldal
Előszó	3
✓ 1. A kis cica (Tolsztoj)	5
✓ 2. Az agyagbábú (Mordvin mese)	8
✓ 3. A két kis kecske (Borin)	10
4. Mese és valóság	12
5. Háziállatok	14
6. Gyermekek az erdőn	17
✓ 7. Burjonuska (Tolsztoj)	21
✓ 8. Maroska (Vodosov)	25
✓ 9. A tűzvész (Puskin)	30
✓ 10. Az ember és a vizikirály (Tolsztoj)	32
✓ 11. A vak és a tej (Tolsztoj)	34
✓ 12. Két kereskedő (Tolsztoj)	36
✓ 13. Az egér-leány (Tolsztoj)	39
✓ 14. A sikló (Tolsztoj)	42
✓ 15. A kislány és a gomba (Tolsztoj)	47
✓ 16. A tyúk és a fecske (Tolsztoj)	49
✓ 17. A siker (Tolsztoj)	50
✓ 18. A vizikirály és a gyöngyszem (Tolsztoj)	51
✓ 19. A legjobb körte (Tolsztoj)	53
✓ 20. A kislány és a rablók (Tolsztoj)	54
✓ 21. Szudoma (Tolsztoj)	56
✓ 22. A szigorú büntetés (Tolsztoj)	58
✓ 23. A cár fia és a társai (Tolsztoj)	60
24. A róka és a farkas	67
✓ 25. Két testvér (Tolsztoj)	68

